

objektivní nazírání lékařské vědy na nutnost tohoto výkonu. Soud nemohl v tom st-li přisvědčiti.

Má-li cit. ustanovení § 4 míti vůbec nějaký praktický význam, pak dlužno otázku, jde-li o nutné výkony ve smyslu cit. paragrafu, posuzovati nikoli podle subjektivního nazírání osoby, která výkon takový provádí, nýbrž podle objektivního nazírání lékařské vědy na nutnost takového výkonu, neboť jinak by rozsah oprávnění zubního technika v tomto paragrafu vymezený se určoval měřítkem zcela neurčitým, totiž individuálním názorem toho kterého technika, který právě výkon provádí, kterýžto názor by mohl býti za stejných předpokladů pokaždé různý; takovéto měřítko nutnosti však § 4 cit. zákona zajisté nemohl míti na zřeteli. Nemá proto opačný názor stížnosti oporu v zákoně.

Stížnost konečně vytýká jako vadu řízení, že si žal. úřad pro posouzení otázky, zda v konkrétním případě zmíněný výkon byl nutný, nezjednal vůbec žádného skutkového podkladu, omeziv se na pouhé abstraktní konstatování, že s hlediska dnešních zkušeností lékařské vědy výkon ten byl zbytečný.

Otázka, byla-li v konkrétním případě extrakce zubu nutnou ve smyslu § 4 cit. zákona k cíli provedení umělé náhrady scházející části sousedního zubu výplní (plombou), jest otázkou skutkovou. Řešení otázky takové může nss býti přezkoumáno pouze v mezích § 6 zákona o ss, totiž jen v tom směru, zjednal-li si úřad pro zodpovědění její procesně bezvadný podklad a je-li závěr, k němuž na tomto podkladě dospěl, logicky vůbec možný.

Řeše otázku nutnosti extrakce zubu v daném případě, omezil se úřad v nař. rozhodnutí na pouhý závěr, že podle dnešních zkušeností lékařské vědy není naprosto zapotřebí za účelem zaplombování určitého zubu extrahovati jiný zub v jeho sousedství. Lékařská věda od r. 1922, kdy bylo vydáno vlád. nař. č. 132/1922 Sb., kterým se provádí § 4 zákona č. 303/1920 Sb. prý tak pokročila, že neuznává nutnou extrakci zubu, jde-li o pouhé plombování zubu sousedního. Jak k řečenému závěru žal. úřad dospěl, není z nař. rozhodnutí patrné. Ze spisů je sice viděti, že žal. úřad se tu patrně opřel o lékařské vyjádření zdravotního oddělení zem. úřadu v Brně z 25. května 1934; leč dobrozdání to, jehož obsah převzal žal. úřad do nař. rozhodnutí, nebylo st-li sděleno, aby k němu zaujal stanovisko, po případě proti němu se bránil a uplatnil své stanovisko odchylné, opřené případně o jiný, odbornělékařský posudek o této otázce. Ale pak nezjednal si žal. úřad pro řešení zmíněné otázky skutkové podklad za součinnosti strany, jak předpisuje § 48 odst. 3 vlád. nař. č. 8/28 Sb., čímž porušil podstatnou zásadu řízení správního.

Č. 12.562.

Řízení správní: * Předchází-li řízení správnímu podání strany, je tato povinna již v tomto podání uplatniti nárok na přiznání práva chudých.

(Nález z 13. října 1936 č. 15.120/36.)

V ě c: Marie F. v Klášteřu-Hradišti n. Jiz. proti rozh. zem. úřadu v Praze z 2. října 1934 o odepření práva chudých.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: St-lka uplatnila podáním z 8. května 1934 řízeným na okr. úřad v Mnichově Hradišti nárok na náhradu škody podle § 37 čes. obec. zřiz. proti obci Klášteřu-Hradišti n. Jiz. Na základě této žádosti bylo okr. úřadem nařízeno místní šetření na 7. září 1934 a st-lce uloženo, aby na útraty řízení složila okr. úřadu zálohu ve výši 180 Kč. Podáním de pres. 6. října 1934 domáhala se st-lka přiznání práva chudých a žádala, aby komise byla konána i bez složení zálohy.

Okr. úřad této žádosti nevyhověl a odmítl přiznati st-lce právo chudých z důvodu, že nárok na ně byl vznesen teprve, když řízení stran původního podání z 8. května 1934 bylo zahájeno a projednáváno. Nárok na právo chudých měl však býti uplatněn již v tomto prvním podání z 8. května 1934.

Odvolání st-lčino proti tomu podané zamítl žal. úřad nař. rozhodnutím a potvrdil výměř I. stolice z důvodů v něm uvedených. K vývodům odvolání podotkl žal. úřad, že nárok na právo chudých musí býti podle 2. odst. § 130 vlád. nař. č. 8/1928 Sb. uplatněn hned v podání, jímž dala strana k řízení podnět (tedy v žádosti), a toliko tenkrát, nepředcházelo-li řízení podání té strany, která právo chudých chce uplatniti, musí býti nárok uplatněn při prvním úkonu před úřadem, k němuž byla oběslána nebo se sama dostavila.

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvážil nss toto:

Předmětem sporu jest otázka, kdy musí strana činici si nárok na přiznání práva chudých tento nárok u úřadu uplatniti. Otázku tuto upravuje pro řízení před úřady v něm uvedenými vlád. nař. č. 8/1928 Sb. v § 130 odst. 2, v němž se stanoví, že strana je povinna uplatniti nárok na osvobození od povinnosti platiti náklady řízení již v prvním svém podání nebo při prvním úředním úkonu, k němuž byla oběslána nebo se sama dostavila. Stížnost, opírajíc se o slovné znění tohoto předpisu, vykládá jej v tom smyslu, že se tu stanoví alternativně — tedy vedle sebe — dvě lhůty, v nichž strana podle své vůle může zmíněný nárok uplatniti, kdežto žal. úřad je toho názoru, že lhůta v cit. předpisu na druhém místě uvedená není alternativní, nýbrž subsidiární, majíc místo toliko tenkrát, nepředcházelo-li řízení podání strany, udělení práva chudých pro toto řízení se domáhající.

Po názoru soudu dlužno přisvědčiti stanovisku žal. úřadu. Lze snad připustiti, že doslov sporného ustanovení, z něhož stížnost jediné svůj výklad čerpá, sám o sobě její výklad nevyklučuje; na druhé straně nutno však uznati, že znění dotyčného předpisu nebrání ani výkladu zastávanému žal. úřadem, neboť se tu nepraví, že strana je povinna uplatniti zmíněný nárok b u d' v prvním svém podání a n e b o při prvním úředním úkonu, k němuž byla oběslána nebo se sama dostavila, jak by toto ustanovení musilo zníti, aby z něho zcela nepochybně mohlo býti usuzováno na výklad stížností hájený, nýbrž předpisuje se toliko, že strana je povinna nárok ten uplatniti již v prvním svém podání nebo při prvním

úředním úkonu. Z uvedeného plyne, že doslov citovaného předpisu sám o sobě není jednoznačný, a dlužno proto přihlédnouti k souvislosti jeho s ostatními předpisy správního řádu a zkoumati, zda tyto předpisy nedávají ustanovení tomu jednoznačný smysl a jaký.

V tom směru je po náhledu soudu vzíti v úvahu především ustanovení §§ 41 a 19 cit. vlád. nař. Podle § 41 se řízení zavede z moci úřední nebo k návrhu, tedy na základě podání strany, jež se podle § 19 odst. 1 může státi písemně, telegraficky anebo — je-li to podle povahy věci možno — též ústně. Z těchto předpisů ve spojení s tím, že v řízení správním mohou vystupovati též dvě i více stran, lze pro výklad § 130 odst. 2 vyčísti tolik, že zákonodárce, chtěl-li položití lhůtu pro uplatnění nároku na udělení práva chudých na první procesní úkon (v širokém toho slova smyslu), jež strana předsevezme, nemohl ji vyjádřiti jednotně, totiž připnouti ji buď k prvnímu podání strany, práva toho se domáhající, nebo k prvnímu úřednímu úkonu, k němuž byla obeslána neb se sama dostavila, ježto některé z těchto stadií v tom kterém procesu a pro tu kterou stranu může chyběti. Z toho je pak na snadě závěr, že — klade-li § 130 odst. 2 lhůtu k uplatnění nároku na právo chudých na první procesní úkony, jimiž strana potenciálně vůbec může do řízení vstoupiti (t. j. na první její podání nebo na první úřední úkon konaný za její účasti) — chtěl ji položit k prvnímu momentu, kdy v tom kterém případě se strana v řízení octne, tedy k podání strany práva chudých se domáhající, předcházel-li toto zahájení řízení, anebo nepředcházel-li její podání, k prvnímu úřednímu úkonu, jehož se strana, jsouc k němu obeslána anebo sama se k němu dostavivši, zúčastnila.

Že jen tento smysl dlužno ustanovení § 130 odst. 2 přikládati, plyne i z úvahy čerpané z účelu práva chudých, záležejícího v tom, aby strana, jež by bez zkrácení nutné výživy potřebné pro sebe a pro svou rodinu nemohla zaplatiti náklady řízení, nemusila tyto vůbec a tedy ani prozatímne hraditi. Má-li tohoto účelu býti plně dosaženo, je třeba, aby chudá strana hned při prvním styku s úřadem nárok na udělení práva chudých uplatnila, neboť jen tak se bude moci liberovati od případné povinnosti normované v § 37 správ. řádu, složití jistotu za náklady řízení jejím podáním vyvolaného. Podmiňuje-li totiž odst. 2 tohoto předpisu zproštění povinnosti složití jistotu osvědčením, že by ji strana bez zkrácení nutné výživy potřebné pro sebe a svou rodinu nemohla složit, je na bílé dni, že toto osvědčení musí býti úřadu k dispozici dříve, nežli o složení jistoty rozhoduje, tedy že je strana musí předložití současně s podáním, které k řízení, za jehož náklady jistotu je složit, zavdalo podnět.

Z uvedeného vysvítá, že předpis § 130 odst. 2 správ. řádu nelze vkládati v ten smysl, že tu byly stanoveny alternativně dvě lhůty, v nichž strana podle své vůle může nárok na udělení práva chudých uplatniti, nýbrž jediné tak, že tu byla stanovena lhůta toliko jediná, jež však vzhledem k struktuře správního procesu byla a musila býti dvojmo vyjádřena tím, že byla připjata k dvěma různým procesním úkonům podle toho, který z nich strana udělení práva chudých se domáhající jako první podle povahy a okolností toho kterého případu předsevezme.

Odmítl-li tedy v daném případě žal. úřad rozhodnouti věcně o st-lčíně nároku na udělení práva chudých z důvodu, že jej neuplatnila ve svém podání, jež zavdalo podnět k řízení, pro něž se udělení tohoto práva domáhala, neporušil zákon a bylo proto stížnost zamítnouti, aniž měl soud příčinu zabývatí se otázkou ve stížnosti nadhozenou, jak by se věc měla, kdyby v osobě žadatelově podmínky k nabytí práva chudých vzešly teprve během řízení, neboť že by tomu tak bylo právě v případě st-lčíně ani v řízení správním, ani v soudní stížnosti tvrzeno není.

Č. 12.563.

Živnostenské právo. — Řízení správní: I. * Z ustanovení § 146 odst. 4 živn. řádu plyne, že určité správní akty živnostenskoprávní jsou neschopny materiální právní moci. — II. * Z ustanovení § 146 odst. 4 živn. řádu nemůže strana čerpati právní nárok, aby úřad odstranil určitý, podle jejího názoru nezákonný správní akt, který je formálně pravoplatný.

(Nález z 13. října 1936 č. 15.142/36.)

V ě c: Gremium zubních techniků pro obvod obch. a živn. komory v Praze proti rozh. min. obchodu v Praze z 10. března 1934 o zubotechnické koncesi.

V ý r o k: Stížnost se zamítá pro bezdůvodnost.

D ů v o d y: Zem. úřad v Praze výměrem z 29. září 1933 udělil Agnii S.-G. koncesi pro živnost zubotechnickou se stanovištěm v Praze XIX. Stěžujícím si gremiu bylo sděleno, že žadatelce byla pravoplatným výnosem zem. úřadu v Praze z 3. března 1933 udělena dispense k nastoupení a samostatnému provozování koncesované živnosti zubního technika, čímž její průkaz způsobilosti je plně prokázán.

Nař. rozhodnutím nevyhověl žal. úřad odvolání podanému proti uvedenému výměru zem. úřadu v Praze, vysloviv a dovodiv, že Agnie S.-G. podala dostatečný průkaz způsobilosti pro živnost zubotechnickou a jiných zákonných překážek zde není. Nehledíc k tomu, byl — jak se v nař. rozhodnutí uvádí — jmenované nadto ještě prominut průkaz odborné způsobilosti v cestě dispense rozhodnutím zem. úřadu v Praze z 3. března 1933, které nabylo moci práva, ježto odvolání stěžujícím si gremiem z tohoto rozhodnutí podané bylo rozhodnutím zem. úřadu v Praze z 8. května 1933 zamítnuto jako opožděné, tudíž nepřípustné.

O stížnosti podané na toto rozhodnutí uvážil nss toto:

V nař. rozhodnutí dovozuje žal. úřad předem, že Agnie S.-G. podala dostatečný průkaz způsobilosti pro živnost zubotechnickou, dále pak vyslovuje, že — i když se k tomuto průkazu nehledí — byl průkaz způsobilosti jmenované v cestě dispense pravoplatně prominut. Je tedy nař. rozhodnutí opřeno o dva samostatné důvody. Proti důvodu, ve kterém se odkazuje na pravoplatně udělenou dispensi od průkazu způsobilosti,